

Середньовічне європейське суспільство

План

1. Причини виникнення нової структури суспільства.
2. Три стани феодального суспільства.
3. Роль християнської церкви у становленні середньовічного суспільства.

Опорні поняття і дати

- феоод;
- феодалізм;
- сеньйор;
- васал;
- панщина;
- церковна десятина;
- оброк.

■ 1054 р.

ЄПИСКОП АДАЛЬБЕРОН ЛАНСЬКИЙ (XI ст.) ПРО ТРИ СТАНИ

Так дім Божий
(суспільство) поділяється на
три частини: одні моляться,
другі воюють, треті
працюють. Один стан –
воїни, покровителі церкви й
захисники народу, всіх без
винятку, і сильних, і
слабких... Другий стан –
селяни; ці нещасні люди
мають щось лише ціною
важкої праці. Усім –
грошима, одягом, харчами –
забезпечують вони увесь

світ. Жодна вільна людина
не змогла б прожити без
селян...

Три... частини не
потерпають від своєї
відокремленості: послуги,
які надаються одній з них,
створюють умови для праці
двох інших; у свою чергу,
кожна частина піклується
про ціле.

Питання

- 1. На які стани поділялося
середньовічне суспільство?*
- 2. Як у документі пояснюється
необхідність трьох станів?*
- 3. Як у документі пояснюється
необхідність трьох станів?*

Річок

Замків

Лісів

Міст

Сіл

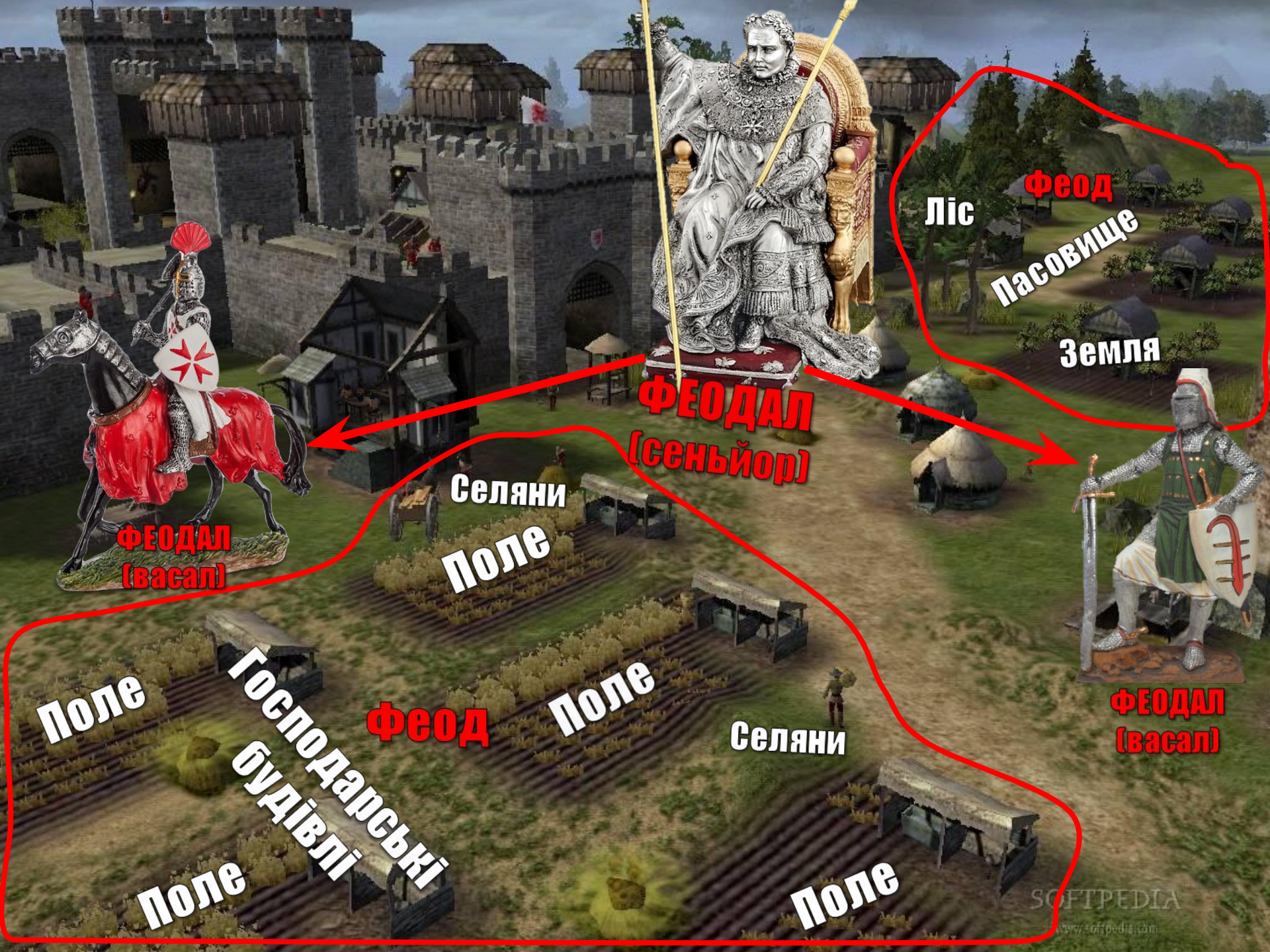
**Король –
верховний феодал.**

Він є власником:

Пасовищ

Полів

Феод

Ліс

пасовище

Земля

ФЕОДАЛ
(сеньйор)

Селяни

поле

ФЕОДАЛ
(васал)

ФЕОДАЛ
(васал)

Селяни

Феод

поле

поле

поле

Господарські
будівлі

Передача феода відбувалася в урочистій атмосфері. У замку сеньйора збиралися всі його васали. У їхній присутності сеньйор вручав новому васалу прапорець, перстень, рукавичку, гілку дерева чи виноградну лозу, грудку землі тощо. Ці символи свідчили про те, що васалові передаються права на володіння землями. Така процедура називалася інвеститурою. Їй передував обряд визнання себе васалом. Претендент опускався на одне коліно перед сеньйором і брав його

за руки. Потім проголошував себе васалом і присягав сюзерену на вірність.

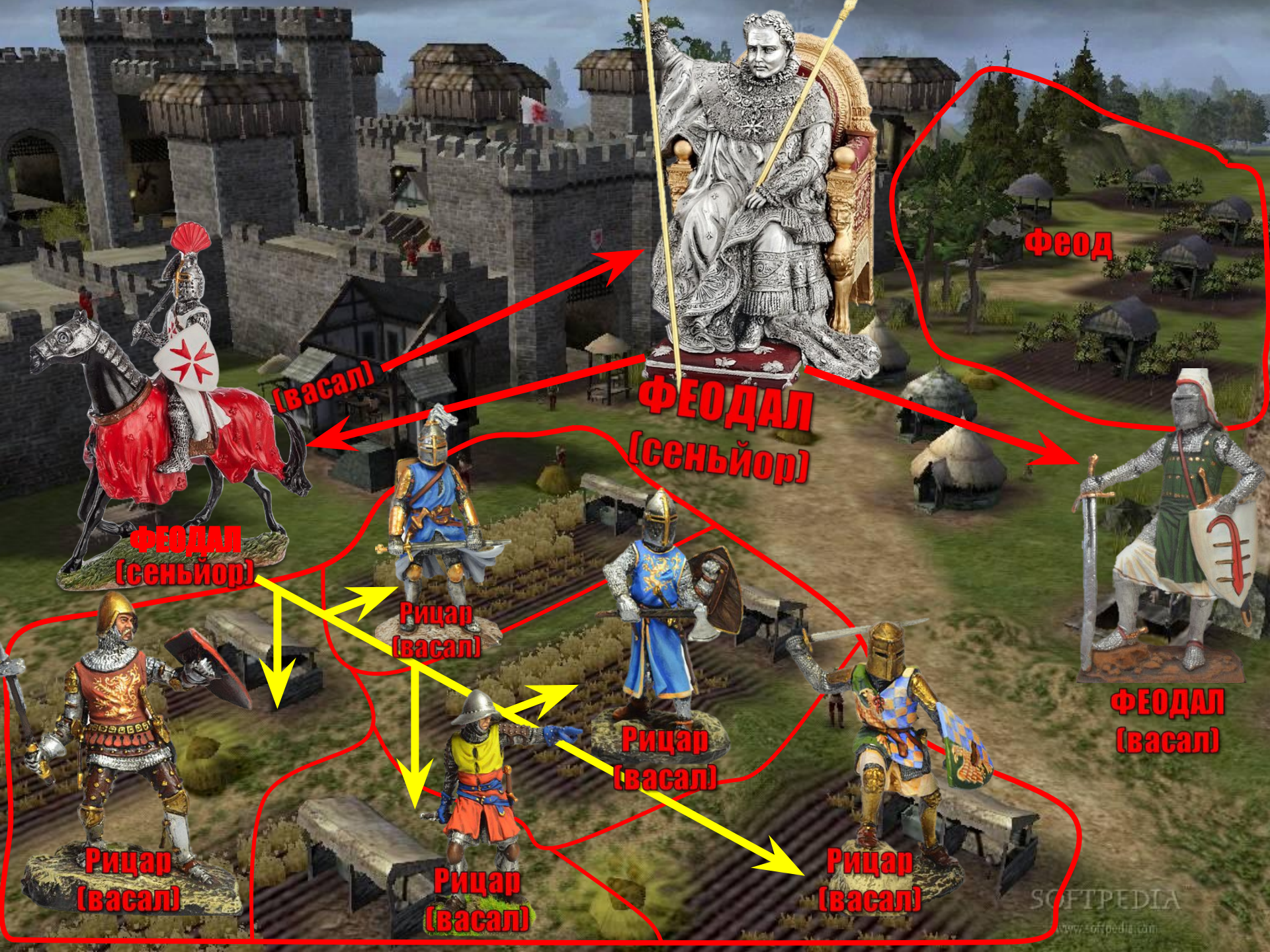
Васал зобов'язувався охороняти честь, життя і майно сеньйора, воювати на боці сеньйора, надавати йому грошову допомогу для викупу з полону. Зі свого боку сеньйор зобов'язувався захищати й підтримувати васала, піклуватися про його володіння та потомство на випадок полону або смерті.

ПИТАННЯ

Якими були основні обов'язки васала і сеньйора один до одного?

Принесення клятви вірності сеньйору

Середньовічне військо на основі васальних відносин

Феодальна драбина

Користуючись схемою, назвіть пари: сеньйор – васал для Франції і Англії.

Робота в групах (с. 64-67)

ГРУПА 1. «Духовенство» (с. 47).

1. Які привілеї мав цей стан?
2. На які групи поділялося духовенство?

ГРУПА 2. «Селянство» (с.48-49).

1. Як і чому вільні селяни поступово перетворювалися на залежних?
2. Які примусові обов'язки виконували селяни?

Робота з історичним джерелом

В И В Ч А Є М О Д Ж Е Р Е Л А

VI ст. Зі статуту св. Бенедикта про чернече життя

Особливо твердо треба з корінням вирвати з монастиря жагу до власності, щоб ніхто не мав права нічого ні дати, ні взяти... не мати нічого власного, жодної речі, ні книги, ні дошки, ні грифеля, зовсім нічого: бо ніхто з братів уже не має у своїй власності ні тіла свого, ні волі своєї...

Вважаю, що достатньо буде пропонувати дві страви на всіх трапезах... якщо вдасться роздобути фрукти чи овочі, то подавати і цю третю їжу... Від м'яса четвероногих категорично всі мають утримуватися, крім... хворих.

Монастир треба організувати так, щоб все необхідне, наприклад, вода, млин, сад, пекарня, різні майстерні були на території монастирського двору, аби монахи не мали необхідності виходити за стіни монастиря, бо це не дуже корисно для їхніх душ.

1. Чи мав монастир землі, господарство? Для чого? 2. Як жили монахи-бенедиктинці? 3. Чого хотів позбутися св. Бенедикт?

Основні шляхи втрати селянами свободи

Рятуючись від агресивних сусідів, самі зверталися за захистом до впливових людей

Втрачали свою свободу через шлюб із залежною людиною

Опинялися у залежності від людини, якій не змогли повернути борг

Пряме насильство, звичне для часів міжусобних війн і загарбань

Розкол християнської церкви

Закріплення матеріалу

- Дайте відповіді на питання 1, 2, 3 на с.51.

Домашнє завдання

- Опрацювати § 9.